

PROSLAVA OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU V LENARTU

V petek, 10. februarja je bila v Domu kulturne Lenart proslava ob slovenskem kulturnem prazniku. V bogatem in raznovrstnem kulturnem programu so nastopili: Vokalni trio Serafine, Žan Serčič, učenci OŠ Lenart: Iz-zborček, Andraž Petek, Kiara Katan, učenka OŠ Voličina Lara Hercog, učenci in profesorji Konservatorija za glasbo in balet Maribor, Podružnična šola Lenart: Amadej Lutar, Žak Petrič Grajfoner, Zala Čuček Rojs, Pihalni orkester Konservatorija za glasbo in balet Maribor, Podružnična šola Lenart, Karin Petko, Dominik Petko in Kulturno društvo Delavec Lenart.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil pisatelj, novinar in alpinist Tadej Golob. Raznovrstnih interesov v svojem življenju, v katerem se je v alpinizmu povzpел na streho sveta Mount Everest, v poklicnem delu pa je opravljal publicistična dela od urednika revij do avtorja intervjujev. Raznovrstno je tudi njegovo literarno ustvarjanje. Napisal je biografije športnikov in glasbenikov- košarkarja Petra Vilfan in Zorana Predina. Podal se je na književno avanturo in opisal smučanje Dava Karničarja iz Mount Everesta. V leposlovju je za romaneskni prvenec Svinjske nogice(2009), dobil nagrado kresnik. Sledil je mladinski pustolovski roman Zlati zob (2010), leta 2013 sta izšli dve njegovi deli - roman za odrasle Ali boma ye! in pa zgodba za otroke Kam je izginila Brina? V lanskem letu je napisal briljantno, klasično kriminalko, Jezero, ki se dogaja v okolici Bohinjskega jezera. Ustvaril je napeto, mojstrsko napisano zgodbo, ki navdušuje bralce. Sicer pa Tadej Golob, ki je otroštvo in mladost preživel v Lenartu, pravi: »Moj cilj so bralci; vedno sem stavil nanje.«

Tadej Golob je v govoru povedal:

»Drage sokrajanke, sokrajani!

Zadnjič sem nekje prebral, da Američani svoje govore začenjajo s šalo, Nemci z definicijo, Slovenci pa z opravičevanjem. In da se ne bi izneveril tej tradiciji, bi rad najprej potožil, da me je

Župan, gospod Janez Kramberger spravi v hude težave, ko me je poklical in vprašal, če bi imel slavnostni govor na proslavi ob kulturnem prazniku. Županu rojstnega kraja ne rečeš ne, ampak doslej namreč nisem povedal še nobenega govora, posebej pa ne slavnostnega. Kdor pozna moje delo, ve, da slavnostno ni moj žanr. In ko sem takole panično listal po literaturi, po knjigah, ki jih imam v svoji omari, sem naletel na pesem meni zelo ljubega slovenskega pesnika Andreja Rozmana Roze, nekakšno pismo drugemu velikemu slovenskemu pesniku, Srečku Kosovelu. Takole pravi v pesmi z naslovom:

Ahti bori!
Srečko, sorry –
-ampak bori res so kakor mi.
Kjer bor požene, z iglicami pomori
vso preteklost občutljive podrasti.

In edina zdravilna stvar je požar.
Zakaj mi je padla na pamet ta pesem?

Ob prazniku kulture po navadi govorimo o kulturi kot temelju našega obstoja, o tem, kako se lahko le njej zahvalimo, da smo se kot narod obdržali. Temu bi sam pritrnil z majhnim pridržkom. Kultura ni nekaj, kar bi lahko obstajalo samo zase, in zdi se mi, da smo se Slovenci pretolkli skozi stoletja tudi zaradi drugih reči: zaradi svojega gospodarstva – se pravi kmetov, delavcev, obrtnikov, trgovcev, tovarnarjev, učiteljev ... – in najbrž bi tudi naši dedje, ki so se borili v različnih vojnah, čudno pogledali, če bi jim mi danes rekli, da se v različnih vojnah in različnih vojskah niso borili za Slovenijo. Vsekakor je pa kultura opravila oziroma so umetniki ali kulturniki opravili svoj del dela, ko je bilo to najbolj potrebno in najtežje. Predstavljajte si, kaj bi bilo, če bi se Prešeren odločil in bi vse svoje pesmi napisal v nemščini? Zato je prav, da se njemu in slovenskim kulturnim velikanom in pionirjem vsaj enkrat na leto poklonimo s kulturnim praznikom.

Ampak – ostane nam pa še 364 drugih dni. V teh dneh smo poslušali govore različnih kulturnikov, zelo kritične govore o odnosu države do kulture in mnogi med vami se najbrž bojite, da bom tudi sam o tem, pa ne bom. Prvič zato, ker ne vem, ali se s to kritiko povsem strinjam, in drugič, ker mi teh težav, tudi če so resnične, ne bomo rešili. Lahko pa naredimo nekaj drugega.

Včasih se mi namreč kot ustvarjalcu, pisatelju, zdi, da smo se zaradi usodnosti, ki jo je kultura imela v preteklosti za nas oziroma zaradi pomeni, ki smo ji ga pripisali, ustavili v tistih časih. Zdi se mi, da se od slovenskih pisateljev – bom ostal na področju, ki ga najbolj poznam – še vedno pričakuje ukvarjanje z 'velikimi' temami, ki morajo biti obdelane z ustreznim 'umetniškim' jezikom in z vso potrebno resnostjo. (Če bi imeli pred seboj moj list papirja, bi lahko videli, da sta bili besedi veliki in umetniški obdani z narekovaji.) Po mojem skromnem mnenju namreč ni velikih tem in ni jezika oziroma besed, ki bi bile umetniške same po sebi. So samo dobro in slabo napisane knjige. Še tako plemenita ideja zveni plehko, če ni narejena tako, kot mora biti. Ustvarjalci – pisatelji, pesniki, slikarji, skladatelji in vsi drugi smo najprej obrtniki, in če svoje delo opravimo dobro, in če se ujamejo še neke druge reči, na katere niti nimamo vpliva, potem lahko postane naše delo umetnost. O tem bolj kot različne komisije na Ministrstvu za umetnost odloča čas.

Zato bi si želel, da se naša kultura ne bi začela in končala s Prešernom, da bi otroci v osnovnih šolah ob vsaki njegovi pesmi na mizo dobili tudi kakšno živečega pesnika, vesel bi bil, če ne bi knjig ocenjevali kot kvalitetne samo zato, ker glavni junak v njih zelo trpi in na koncu žalostno smrt stori, vesel bi bil, če bi med slovenske klasike, kanonizirane, kot temu rečemo, uvrstili Kozlovsko sodbo v Višnji gori kot dokaz, da znamo Slovenci že od nekdaj ali pa vsaj od Jurčiča pisati humorno. Mimogrede – letos mineva 150 let od njenega nastanka. Želel bi si, da bi Slovenci – vsaj tisti, ki nam je kaj do kulture, sprejeli, da ni vse za vsakogar in da ni niti nobene potrebe po tem. Da si lahko danes vsak izbere z bogate mize slovenske kulture, kar mu je vseč in da tisto, kar pusti na njej, ni nujno neužitno.

Skratka, Sonetni venec je res že napisan – pa nič hudega. Še ogromno dela nas čaka.«